

Урок 51

Тема. Літературна вікторина за прочитаними творами

Мета (розвиток компетентностей). *Предметних:* знання і розуміння прочитаних творів, їхніх жанрових особливостей, образів і сюжетів, художніх особливостей і проблематики класичних і сучасних творів; *уміння* коментувати й інтерпретувати художні тексти, висловлювати власні думки, почуття і враження, викликані прочитанням твору, наводячи аргументи і приклади на підтвердження власної позиції, доречні цитати з тексту для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; творчо використовувати мовні засоби, добирати стиль мовлення відповідно до мети. *Ключових:* розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію у прочитаному/почутому тексті, логічно обґрунтовувати висловлену думку, використовувати вербальні та невербальні засоби для міжособистісного спілкування; формування ціннісних орієнтацій (повага до культури інших народів).

Обладнання: ПК, мультимедійна презентація; картки із завданнями для інсценізацій, картки для індивідуальних завдань.

Тип уроку: урок узагальнення та систематизації знань.

Зміст уроку

I. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

II. Узагальнення та систематизація знань.

I тур. «У колі дитячих письменників».

1. *За портретом назвіть письменника* (мультимедійна презентація).

2. *Впізнайте письменника за епізодами його біографії.*

✎ Народився у Лондоні, де ледь не загинув від величезної пожежі. Навчався в духовній академії, але священиком не став. Не став він і бухгалтером, але все життя устрягав у різні комерційні оборудки, які то збагачували його, то розоряли. Написав понад 500 творів.

✎ Родом з Полтавщини, предками була козацька старшина. Спробував себе на чиновницькій службі у Петербурзі, але прагнення письменства перемогло. Українські враження та фольклор, покладені в основу його творів, відкрили світу українську душу.

✎ Виховувалася в родині тітки, яка мала своїх 13 дітей. Це був єдиний шанс закінчити хорошу школу і потрапити до університету. І хоч вивчала біологію та мріяла стати науковицею, стала відомою сучасною письменницею.

✎ У дитинстві мусив працювати на фабриці вакси, рятуючи родину від злигоднів. Служба в юридичній конторі та журналістика відшліфували його письменницький стиль, спонукали виступити на захист бідних та знедолених. У душі письменника жив романтик, що вірив у силу мрії та перемогу добра і світла.

✎ З дитинства виборював своє місце під сонцем, важко працював, щоб утримувати родину. За шкільну парту сів аж у 19 років, шляхом самоосвіти добився вступу до університету. Безуспішно шукав матеріального багатства під час «золотої лихоманки», натомість здобув багатство вражень і життєвого досвіду, що привели його на вершини письменницької популярності.

✎ Потяг до творчості і потяг до техніки визначив його долю. Життя цієї людини пов'язане з авіацією і літературою. Пілот-розвідник не повернувся з бойового вильоту, але духовним заповітом залишились його твори.

✎ Народився в сім'ї фермера, у родині було сім дітей. Жодного дня не вчився у школі, два роки його навчав приватний учитель, а потім юнак здобував освіту самотужки. Вірші став писати з чотирнадцяти років і за своє життя (прожив він усього 37 років) написав їх кілька сотень. Частина його творів стала піснями.

☞ Дочка провінційного фермера перебралася до столиці, але робота секретарки не була надто цікавою, тому жінка присвятила себе родині і вихованню дітей. Вигадані для власних дітей історії були опубліковані і принесли письменниці світову славу. Її іменем названа одна з нагород для дитячих письменників. Любила грати у квача і лазити по деревах.

☞ Він народився в сім'ї, що гордилася своїми предками, серед яких були і перші поселенці, і герої війни за незалежність Америки. З дитинства захоплювався мовами і культурою народів світу. Це й визначило його фах - він став філологом. Головною працею усього свого життя вважав збереження індіанських міфів.

☞ Він писав фантастичні твори і подорожував, адже це була мрія його дитинства. Щоб утілити мрію про письменство, важко працював металургом на заводі. Не любив комп'ютерів і писав свої твори на друкарській машинці. Мріяв переїхати до України.

3. Визначте письменника за фрагментом його твору:

☞ «Ваша сила – у єднанні, / А незгода - в ворожнечі...»

☞ «Все довкола спало під місячним сяйвом. А на долоні в нього лежала Усмішка».

☞ «Моє серце в верховині і душа моя, / Моя дума в верховині соколом буя...»

☞ «У кожного чоловіка душа не повинна бути замкнена, - треба, щоб вона завжди зустрічалася зі своїми близькими, щоб мала співчуття до інших; коли душа не робила цього за життя, то мусить спокутувати це по смерті.»

☞ «Той, кого ти так довго шукаєш, у дорозі. Він у дорозі день і ніч і несе в руці знак – осяйне золоте яблуко».

☞ «Старий ставок! / Жабка стрибне - Сплеск пролунає».

☞ «Кліві ще не усвідомлював, що відтепер став справжнім телепатом. Із заплющеними очима він міг бачити й відчувати, що відбувається навколо нього.»

☞ «У вас напевне не виникне великих труднощів, бо з нашими виробами дуже легко поводитися й легко доглядати їх, тим більше, що в нашому технічно досконалому кінцевому продукті немає природних вад.»

☞ «Він ніяк не міг надивитися на таку силу-силенну їжі і спостерігав з тривогою, як вона зникає в чужих ротах. Він проводив поглядом кожний шматок, і на його обличчі проступав вираз глибокого жалю. Він був при своєму розумі, але проймався ненавистю до людей, котрі сиділи за столом. Його не облишав страх, що не вистачить харчів.»

☞ «Ще з'явиться, от побачите, якийсь головатий, і підлатає цивілізацію. Згадасте мої слова. Та людина матиме чутливе серце...»

4. Логічні пари. «Знайди батьківщину письменника»

Ч. Дікенс	Франція
Дж. Лондон	Японія
М. Басьо	Шотландія
Р. Бернс	Швеція
Р. Бредбері	Україна
К. Нестлінгер	Англія
Д. Дефо	Австрія
А. Ліндгрєн	США

II тур. «У колі літературних героїв».

1. За ілюстрацією (кадром з фільму) визначте твір та персонажа (презентація).

2. Визначте літературного героя за його описом.

☞ Він обдурих Зевса, обравши для жертви богам кістки, прикриті лискучим жиром, а людям залишив м'ясо, сховане під тельбухами, згодом подарував людям вогонь.

- ✘ Він справжній жмикрут, заздрісний, жадібний, твердий і гострий, як кремій, скритний, потайний. Ніколи не подавав милостиню, найзловісніше для нього слово «щедрість». Ніхто з ним не вітався, навіть собаки його боялися.
- ✘ «...Їй не було ще й сімнадцяти, коли парубки хором проголосили, що ліпшої дівчини не було ще ніколи і вже більше не буде у селі. Вона мала свіже, живе в дитячій юності обличчя із сяючими чорними очима і невимовно присмною посмішкою, здатною запалити душу...»
- ✘ Був собі королевич, і одного разу він сів на коня та поїхав зі своїм другом у мандри місячної ночі, щоб здолати лихого лицаря, урятувати викрадених дітей.
- ✘ У нього було гаряче бажання вижити, яке й допомогло йому побороти голод, холод, хворобу, навіть смерть. Він відмовився від багатства заради життя.
- ✘ Після аварійної посадки він зіткнувся з дивною формою життя і, щоб вижити, розвинув у собі незвичайні здібності відчувати та перетворювати світ.
- ✘ Вона страшенно любила різні купони, бланки замовлень. Коли їй траплявся на очі в такий купон чи бланк, вона заповнювала його, не думаючи, чи потрібна їй та річ. Через цю свою любов до замовлень придбала повно всіляких дивовиж.
- ✘ Він ненавидів школу, бо вона зіпсувала його життя. Але за допомогою дідуся знайшов своє призначення у житті, а нова школа стала тим місцем, де він зміг розвинути свої здібності майстра-винахідника.

3. **«Відиуйте зайвого персонажа».** Поясніть логічну невідповідність.

- ✘ Геракл, Нарцис, Прометей, **Гаявата**.
- ✘ Тайні Тім, Скрудж, Боб Кретчит, **Грігзбі**, Марлі.
- ✘ Робінзон, **Геркулес**, П'ятниця, іспанець.
- ✘ **Конрад**, Міо, Юм-Юм, Бенко, Мілімані.
- ✘ Чуб, Вакула, Солоха, Пузатий Пацюк, **Конрад**.
- ✘ Пантера, вовк, дятел, стерв'ятник, **лис**.
- ✘ Гаявата, Гітче Маніто, Західний Вітер, **лицар Като**.
- ✘ Берта, **Юм-Юм**, пан Егон, Конрад, Кіті.

III тур. «У колі творчості».

Літературна реклама. Учні розбиваються на групи за інтересами та готують презентацію одного з творів, які вивчались у 6 класі (буктрейлер), або презентацію певного літературного явища: міф, фантастика, пригодницька література тощо у довільній формі (сенкани, роздуми, поетичні рядки, схеми, малюнки). Використовується виставка дитячих малюнків, кращих творів, читацькі щоденники.

Діалог літературних героїв. Учні розбиваються на пари, продумують та відтворюють, про що могли б поговорити між собою: Прометей і Гаявата; Робінзон і золотошукач з оповідання Дж.Лондона; Лерой Кліві та невідомий золотошукач; ліричні герої М.Басьо та Р.Бернса; Гаявата та Грігзбі (люди на площі) з майбутнього; Міо та Конрад; Конрад і Грегуар Дюбоск; Робінзон і Лерой Кліві.

III. Підбиття підсумків уроку, рефлексія. Прийом «5 якостей». Назвіть 5 якостей літературних героїв, які ви знаходите в собі та цінуєте.

Працюємо вдома. Знайдіть в інтернет-бібліотеках підручник зарубіжної літератури для 7 класу, ознайомтеся з колом творів, які прочитаємо наступного року. Запропонуйте свої твори для позакласного читання.